

Valtuutettu Jan Lindströmin ym. valtuustoaloite koskien ärviäongelman ratkaisemista Naantalin merenlahdissa

Kaupunginvaltuusto 02.09.2024 § 52

Valtuutettu Jan Lindström luki ja jätti seuraavan 30 valtuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen:

"Naantalin merenlahtia uhkaa uusi ongelma, ärviä.

Ärviät (Myriophyllum) on vesikasvisuku, johon kuuluu noin 40 lajia. Ärviät kasvavat kokonaan veden alla, vain kukat kohottuvat vedenpinnan yläpuolelle. Ärviän varsi kiemurtelee pitkinä köynnöksinä ja hienoliuskaiset lehdet ovat kiehkuroina. " (Wikipedia)

"Tähkä-ärviä on merenlahtien vitsaus - pohjaan asti kasvanut verkosto voi estää pääsyn mökille. Mökkirannat tukkivan ja potkureihin kietoutuvan tähkä-ärviän runsastumisen syytä ei tarkkaan tiedetä. Sitä poistetaan erikoisaluksella, joka imee kasvin tehokkaasti ja poistaa myös sen pienet osat. Tähkä-ärviä leviää helposti pienistäkin rippeistä." (YLE)

Esimerkiksi Matalahdessa, Nuikonlahdessa ja Kirkkolahdessa ärviä aiheuttaa jo tuhojaan ja vaikeuttaa lahtien käyttöä ja virkistysmahdollisuuksia.

ELY keskuksella on tietävästi varattu 800 000 rahaa ongelmien ja ärviän poistamiseen, mutta sitä ei vielä täysimääräisesti käytetä.

Me allekirjoittaneet ehdotamme, että kaupunki selvittää ärviän aiheuttamat ongelmat Naantalin merenlahdista ja mahdollisuudet poistaa ärviä sekä miten saada siihen tukea ELY:ltä. Lisäksi kaupunki varaa rahaa seuraaviin talousarvioihin kyseisiä hankkeita varten, jotta ärviä voidaan poistaa merenlahdistamme yhteistyössä yhdistysten, järjestöjen ja ELY keskuksen kanssa."

Päätös

Valtuustoaloite merkittiin vastaanotetuksi

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 224

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen teknisten palvelujen/ympäristönsuojelun valmisteltavaksi. Aloitteen vastuuvastuun valmistelijaksi nimetään ympäristöpäällikkö Saija Kajala.
Valtuustoaloitteen käsittelyprosessi saa kestää korkeintaan yhden vuoden aloitteen jättämisestä lukien.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Valmistelija

Ympäristöpäällikkö Saija Kajala

Ärviät, joita Suomessa tavataan nykyisin neljää eri lajia, ovat monivuotisia, tuulipölytteisiä, pehmeillä pohjilla kasvavia uposkasveja (Mossberg & Stenberg: Suuri Pohjolan kasvio 2012). Tähkä-ärviä *Myriophyllum spicatum* hyötyy rehevöitymisestä ja on runsastunut viime vuosina Suomen rannikolla. (Lähde: <https://luontoportti.com/t/2818/tahka-arvia>)

Ärviän poistoa on kokeiltu Nuikonlahdella Rymättylässä vuosina 2021 ja 2022, johon ympäristö- ja rakennuslautakunta on myöntänyt kumpanakin vuonna pienen avustuksen. Myös Metsähallitus on kokeillut ärviän poistoa Täktominlahdella Hangossa vuosina 2019-2024. Projektista on valmistunut loppuraportti joka on luettavissa täältä: https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2025/02/taktominlahti_kunnostuspilotin_loppuraportti.pdf.

Raportin mukaan vesikasvillisuuden poisto toistuvasti niittämällä osoittautui tehottomaksi menetelmäksi tähkä-ärviän poistamiseksi tai Täktominlahden tilan parantamiseksi. Raporttiin on listattu hankkeen tuomia oppeja. Raportin mukaan olennaista on saada valuma-alueen ravinnekuorma ensin kuntoon, muuten kunnostustoimien vaikutukset ovat vain väliaikaisia. Sopiva tekniikka uposkasvien poistoon on yhä puutteellista. Tähkä-ärviä leviää jäljelle jääneistä kasvinosista, joten niittojätteen korjuuseen pitää panostaa ja huolehtia, ettei niittojätettä jää vesiympäristöön ajelehtimaan. Jos mahdollista, tähkä-ärviä kannattaa poistaa alueelta toistuvasti kokonaisuudessaan ja mieluiten juurineen. Pohjanlaatu vaikuttaa poistotulokseen. Jos laji poistetaan niittämällä, tulee korjuu tehdä useampana päivänä, jolloin saadaan poistettua myös pinnan alle aluksi painuva massa. Jälkitöihin kannattaa varata aikaa ja työpanosta. Kaikkea niittojätettä ei saa heti siivottua vesipatsaasta. Niittoalueen puomitus voisi olla mahdollinen ratkaisu kasvijätteen kokoamiseen ja sen leviämisen estämiseksi. Tuuliolosuhteet tulee ottaa huomioon ja hyödyntää keruussa. Niittojäte on hyvä ravinne pelloille. Mikäli mahdollista, myös toimenpiteiden vaikutusten seurantaan ja lähtötilanteen selvittämiseen kannattaa laittaa aikaa ja rahaa, jotta saadaan käsitys toimenpiteiden vaikuttavuudesta ja kustannustehokkuudesta. Vedenlaadun ja ravinnepitoisuuden tarkkailu on erityisen tärkeää.

Valtuustoaloitteen seurauksena on pidetty asiantuntijapalaveri Naantalin kaupungintalolla aiheesta 7.11.2024. Palaveriin osallistui em. Hangon ärviänpoistohankkeen asiantuntija Metsähallituksesta, ärviänpoistosta kiinnostunut vesikasvillisuuden niittoja tekevä paikallisyrittäjä, sekä Valonian, Nuikonlahden vesiensuojeluyhdistyksen ja Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistyksen asiantuntijat kaupungin edustajien lisäksi. Kokouksen lopputuloksena jatkotoimiksi sovittiin, että selvitetään ärviän poiston hankkeistamista. Hankkeen tulisi sisältää varsinaisten poistotoimien lisäksi laitteen teknologista kehitystyötä talousnäkökulmaa unohtamatta. Asian hankkeistamisesta käytiin jatkokeskusteluja Turun Ammattikorkeakoulun kanssa ja päätettiin hakea hankkeelle Leader-

rahoitusta. Hankehakemus on saanut myönteisen rahoituspäätöksen 3.7.2025.

Hanke on nimeltään Ärviän esiintyminen ja poisto Naantali, ja se toteutetaan 1.6.2025-30.11.2026. Hankkeessa testataan dronekuvauksen soveltuvuutta tähkä-ärviän/uposkasvillisuuden kartoittamisessa. Lisäksi tavoitteena on testata tähkä-ärviän poistoa ja hyötykäyttöä käytännössä sekä saada alustavia tuloksia korjuun vaikutuksista pilottialueella. Tavoitteena on saada kokonaiskuva tähkä-ärviän esiintymisestä Naantalissa, siksi sen esiintymistä kartoitetaan myös keräämällä kansalaishavaintoja kunnan alueelta.

Naantalin kaupungin omavastuuosuus hankkeessa on 6 045,20 euroa ja se maksetaan vuoden 2025 Saaristomerimäärärahasta. Hankkeen kokonaisbudjetti on 60 452 euroa.

Ratkaisuvalta	Hallintosääntö § 166
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö
Päätösehdotus	Ympäristö- ja rakennuslautakunta päättää antaa oheisen selostusosan mukaisen vastauksen kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle valtuutettu Jan Lindströmin ym. valtuustoaloitteeseen koskien ärviäongelman ratkaisemista Naantalin merenlahdissa.
Päätös	Ympäristöpäällikkön päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 25.08.2025 § 214

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus ehdottaa että: - Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedoksi ympäristö- ja rakennuslautakunnan antaman selvityksen valtuutettu Jan Lindströmin ym. valtuustoaloitteeseen. - Valtuutettu Jan Lindströmin ym. valtuustoaloite merkitään loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto 01.09.2025
817/00.01.02.03/2024

Ratkaisuvalta	Hallintosääntö § 134
Esittelijä	Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedoksi ympäristö- ja rakennuslautakunnan antaman selvityksen valtuutettu Jan Lindströmin ym. valtuustoaloitteeseen.

Valtuutettu Jan Lindströmin ym. valtuustoaloite merkitään loppuun käsitellyksi.

Kaupunginvaltuusto